

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 4. februar 2010
Sagsnr.: 99

./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010.

Med venlig hilsen

Hanne Lauger

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

2.1. Kontoret for europapolitik og internationale relationer

3. februar 2010

FVM 737

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010

1. (Evt.) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en bedre fungerende fødevarerforsyningskæde i Europa
- *Drøftelse*
KOM (2009) 591
Side 2

2. Italiensk anmodning om godkendelse af statsstøtte til køb af landbrugsjord
- *Vedtagelse*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 8

3. Markedsforanstaltninger i den fælles landbrugspolitik i fremtiden
- *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 11

4. Forslag til Rådets Forordning om en langsigtet plan for ansjosbestanden i Biscayabugten og for fiskeriet efter denne bestand
- *Tidlig forelæggelse*
KOM (2009) 399
Side 13

5. Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Mulighederne for dyrevelfærdsmærkning og etablering af et europæisk netværk af referencecentre til dyrebskyttelse og dyrevelfærd
- *Drøftelse*
KOM (2009) 581
Side 17

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

den 22. februar 2010

1. (Evt.) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en bedre fungerende fødevarerforsyningskæde i Europa KOM (2009) 591

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 23. december 2009. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt en meddelelse om en bedre fødevarerforsyningskæde i Europa, som indeholder en række initiativer til forbedring af fødevarerforsyningskædens konkurrenceevne og sikring af, at konkurrencereglerne håndhæves på en sammenhængende og velkoordineret måde til gavn for forbrugerne, samt forebyggelse af spekulation, som medfører store prisudsving. Meddelelsen er en opfølgning på KOM(2008)821 af 9. december 2008 om fødevarerpriser i Europa, som var foranlediget af konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 19.-20. juni 2008. Meddelelsen er sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010 med henblik på drøftelse.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2009) 591 af 28. oktober 2009 fremsendt meddelelse om fødevarerpriser i Europa. Meddelelsen er fremsendt i dansk sprogversion den 11. november 2009.

Meddelelsen er en opfølgning på KOM(2008)821 af 9. december 2008 om fødevarerpriser i Europa, som var foranlediget af konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 19.-20. juni 2008.

Meddelelsen er sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010 med henblik på drøftelse.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Formål og indhold

I de sidste par år har der været store udsving i priserne i fødevarerforsyningskæden. Fra midten af 2007 til midten af 2008 steg priserne på landbrugsråvarer stærkt, hvilket resulterede i højere forbrugerfødevarerpriser og højere inflation som helhed. Siden da er priserne på mange råvarer faldet til et niveau, der svarer til eller endog ligger under det niveau, der blev nået, før den kraftige prisstigning satte ind. Forbrugerfødevarerpriserne blev imidlertid ved med at stige og begyndte først at falde i maj 2009, hvilket gav anledning til bekymringer med hensyn til, hvordan fødevarerforsyningskæden fungerer.

Kommissionen finder derfor, at den seneste prisudvikling viser, at der er et behov for forbedringer af fødevareforsyningskæden for at undgå en optrapning af forbrugerfødevarepriserne i fremtiden.

Kommissionens meddelelse indeholder en række forslag, som har til hensigt at fremme bæredygtige og markedsbaserede relationer mellem interessenterne (punkt 1-2) og sikre større gennemsigtighed i fødevareforsyningskæden (punkt 3-5). Kommissionen finder, at initiativerne rummer potentiale til at fremme det europæiske opsving og bør gennemføres med høj prioritet inden udgangen af 2010.

Kommissionens meddelelse indeholder desuden initiativer (punkt 6-10), som er rettet mod strukturelle spørgsmål i kæden med det formål at forbedre integrationen og konkurrenceevnen på længere sigt. Kommissionen oplyser, at disse initiativer vil blive suppleret med forslag om styrkelse af konkurrenceevnen i Europas detailsektor i den kommende meddelelse om overvågning af detailmarkedet.

Kommissionen vil senest i november 2010 udsende en rapport om opfølgningen af de foreslåede foranstaltninger. Til det formål planlægger Kommissionen at udvide beføjelserne og mandatet for den eksisterende Gruppe på Højt Plan om Fødevareindustriens Konkurrenceevne samt medlemskabet af denne.

Initiativer til fremme af bæredygtig og markedsrelaterede relationer mellem interessenterne i fødevareforsyningskæden (punkt 1 og 2):

Kontraktmæssige skævheder i forbindelse med en ulige forhandlingsposition har en negativ indvirkning på fødevareforsyningskædens konkurrenceevne, og der er derfor behov for en bedre forståelse for og en dybtgående undersøgelse af forskellige former for kontraktpraksis.

De nationale konkurrencemyndigheder har foretaget undersøgelser af fødevarebranchen, og disse har givet en bedre forståelse af, hvordan sektoren fungerer. Visse undersøgelser har ført til, at der er konstateret ulovlige overtrædelser, og disse er blevet afhjulpet.

For at fremme bæredygtige og markedsrelaterede relationer mellem interessenterne i fødevareforsyningskæden har Kommissionen fremsat forslag om, at Kommissionen samarbejder med medlemsstaterne om et mere sikkert grundlag for de kontraktmæssige relationer. Dette skal ske ved, at der udveksles informationer om den bedste kontraktpraksis, iværksættes bevidsthedskampanjer og udveksling af "bedste praksis" om underretning af kontraktpraksis.

Derudover vil Kommissionen samarbejde med fødevarekædens interessenter om at udarbejde standardkontrakter, som skal være frivillige at anvende, samt vurdere urimelige former for kontraktpraksis.

Endelig vil Kommissionen samarbejde med Det Europæiske Konkurrencenetværk (ECN) om at fastlægge en fælles holdning til relevante konkurrencespørgsmål.

Kommissionen foreslår i den forbindelse, at der om nødvendigt oprettes en fælles arbejdsgruppe inden for ECN, som har til opgave at analysere specifikke metoder og markeder, som kan være af afgørende betydning for fødevareforsyningskædens funktionsmåde.

Initiativer til at øge gennemsigtigheden i fødevarerforsyningskæden (punkt 3, 4 og 5):

Kommissionen foreslår (punkt 3) at forbedre tilsynet og den generelle gennemsigtighed på landbrugsråvarederivatmarkederne¹ inden for rammerne af den generelle tilgang til derivater og revisionen af direktivet om markeder for finansielle instrumenter (MiFID), herunder;

- passende gennemsigtigheds- og indberetningskrav bør udvides til at omfatte alle landbrugsråvarederivater, herunder dem, der handles unoteret
- disse forpligtelser bør suppleres med indførelse af forpligtelser til indberetning af positioner for bestemte kategorier af handlende, som fastlægges på EU-plan. Dette vil sætte lovgiverne i stand til at få et overblik over de positioner, som de forskellige typer handlende har taget,
- muligheden for at sætte lovgiverne i stand til at fastsætte positionsgrænser for at modvirke uforholdsmæssige prisbevægelser eller koncentrationer af spekulative positioner vil blive nøje vurderet med henblik på at sikre, at disse markeder fungerer effektivt

Kommissionen oplyser (punkt 4), at man har offentliggjort første udgave af det europæiske værktøj til overvågning af fødevarerpriser og forpligter sig til at undersøge, hvordan det kan videreudvikles, således at det fra sommeren 2010 dækker et større antal fødevarer og kæder. Dette kræver, at de nationale statistiske kontorer samarbejder herom. Kommissionen opfordrer derfor de nationale statistiske kontorer til at indsamle de nødvendige data. Danmarks Statistik har leveret data til det omtalte overvågningsværktøj.

Kommissionen finder det i den forbindelse ønskeligt, at der sker en videreudvikling af værktøjer til prissammenligning (som for eksempel websites eller smart phones, der kan anvendes i forretninger til at scanne eller sammenligne produkter) for fødevarer, idet man følger eksemplet fra en række sådanne tjenester i Europa. Kommissionen finder, at udvikling og brug af sådanne websites kan sende et kraftigt signal til borgerne om, at myndighederne er i færd med at tage konkrete skridt til at hjælpe dem med at opnå besparelser i deres daglige eller ugentlige indkøb. Dette finder Kommissionen vil bidrage til at styrke konkurrencen i detailledet på lokale markeder samt i tidligere led i fødevarerforsyningskæden.

Kommissionen henstiller derudover til (punkt 5), at alle medlemsstater har netbaserede og lettilgængelige tjenester for sammenligning af detailpriser for fødevarer. Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at sikre, at der udveksles bedste praksis og erfaringer på dette område.

Danmarks Statistik indgår i et europæisk samarbejde med det formål at belyse mulighederne for at tilvejebringe sammenlignelige gennemsnitspriser på konkrete forbrugsvarer medlemsstaterne imellem. Der pågår i øjeblikket på dette område forskellige pilotstudier, der har til formål at undersøge, hvordan man kan komme så tæt på det ønskede som muligt ved brug af de prisoplysninger, der alle-

¹ Derivat er et finansielt produkt konstrueret omkring et underliggende produkt. Aftalen er ofte opbygget omkring en fremtidig ydelse, for eksempel at sælge en bestemt aktie eller obligation på et bestemt fremtidigt tidspunkt. Derivater kan teoretisk opbygges omkring et hvilket som helst finansielt aktiv. Prisen på derivatet udregnes ud fra prisen på det underliggende aktiv og den forventede fremtidige rente.

rede indsamles til andre formål, nemlig ”Det harmoniserede forbrugerprisindeks” og ”Købekrafts-paritetsundersøgelsen”.

Initiativer til at fjerne hindringer og sætte en stopper for metoder, som opsplitter det indre marked (punkt 6,7 og 8):

Kommissionen vil (punkt 6) vurdere foranstaltninger, som skal håndtere territoriale forsyningsbe-grænsninger, i det omfang disse skaber økonomisk ineffektivitet og er i strid med principperne for det indre marked. For at informere om sine foranstaltninger udarbejder Kommissionen inden ud-gangen af 2010 en konsekvensanalyse.

Kommissionen opfordrer (punkt 7) Rådet og Europa-Parlamentet til hurtigt at vedtage Kommissio-nens forslag til revision af lovgivningen om mærkningsregler.

Kommissionen foreslår (punkt 8) at revidere udvalgte miljønormer og oprindelsesmærkningsord-ninger, som kan være til hinder for den grænseoverskridende samhandel, med henblik på at konsta-tere, om de politiske målsætninger for disse regler kan nås med en mindre indvirkning på integrati-onen af fødevareforsyningskæden. Kommissionen vil også samarbejde med medlemsstaterne og in-dustrien om en bedre harmonisering af gennemførelsen af EU's fødevarerikkerhedsstandarder.

Initiativer til fremme af fødevareforsyningskædens konkurrenceevne (punkt 9 og 10):

Kommissionen foreslår (punkt 9) at fremme og lette omstruktureringen og konsolideringen i land-brugssektoren, både i forbindelse med politikken for udvikling af landdistrikterne, blandt andet ved at tilskynde til oprettelse af frivillige producentorganisationer, og i en bredere sammenhæng inden for den fælles landbrugspolitik efter 2013. Dette vil Kommissionen i første omgang foreslå bliver undersøgt i forbindelse med den særlige situation i mejerisektoren af den nylig oprettede high level ekspert gruppe om mælk.

Kommissionen foreslår derudover (punkt 10) at træffe foranstaltninger til at fremme de forslag, som den højtstående gruppe har fremsat med det formål at forbedre konkurrenceevnen i landbrugsføde-varesektoren, navnlig i de små og mellemstore virksomheder, og fremme innovation og eksport i sektoren.

Meddelelsen forventes drøftet på rådsmødet (landbrug og fiskeri) på basis af spørgsmål fra for-mandskabet.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Gældende dansk ret

- Lov nr. 1389 af 21. december 2005 om markedsføring.
- Lov nr. 1547 af 20. december 2006 om ændring af lov om markedsføring
- Bekendtgørelse nr. 1084 af 14. september 2007 om urimelig markedsføring i forbrugerforhold.
- Lovbekendtgørelse nr. 1027 af 21. august 2007 - Bekendtgørelse af konkurrenceloven

Konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

I det omfang, at meddelelsen fører til initiativer til videreudvikling af statistiske overvågningsmekanismer, som kræver indsamling af data af en ny type eller af en større hyppighed, rejser dette et ressourcespørgsmål i de nationale statistiske kontorer.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsreguleringen vurderer, at hensigterne i punkt 3 om øget gennemsigtighed i fødevareforsyningskæden, kan medføre øgede administrative byrder for virksomhederne inden for fødevareproduktion i form af nye indberetninger. Byrdens størrelse vil være afhængig af den konkrete implementering.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalg.

Landbrug & Fødevarer støtter Kommissionens oplæg om at fremme bæredygtige og markedsbaserede relationer mellem interessenterne, og sikre større gennemsigtighed i fødevareforsyningskæden. Landbrug & Fødevarer er desuden positive overfor de initiativer, som er rettet mod strukturelle spørgsmål i kæden med det formål at forbedre integrationen og konkurrenceevnen på længere sigt.

Landbrug & Fødevarer har stor forståelse for, at der i en række EU-lande er behov for at forbedre forholdet i fødevarekæden ved hjælp af frivillige standardkontrakter og ved tilskyndelse til oprettelsen af frivillige producentorganisationer. Det skal dog understreges, at det er nødvendigt at fastholde *frivilligheden* i forhold til standardkontrakter og oprettelsen af producentorganisationer. Erhvervet ønsker ikke et obligatorisk EU-regelsæt, fordi størstedelen af den danske landbrugs- og fødevareresektor allerede har en dækkende organisering på plads. I og med størstedelen af erhvervet er organiseret efter andelsprincippet, er det ikke nødvendigt i Danmark med standardkontrakter eller producentorganisationer for at forbedre producenterens position overfor forarbejdningsledet.

Landbrug & Fødevarer støtter fuldt ud initiativet med at forbedre den generelle gennemsigtighed i fødevareforsyningskæden ved udvikle en række værktøjer til overvågning af fødevarepriserne, men påpeger, at det ikke er nok at fokusere på overvågning af priserne i Europa. Det er i lige så høj grad nødvendigt at besidde reel viden om primær-, forarbejdnings- og detailledet. Kommissionen skal være opmærksom på, at en lang række fødevarevirksomheder i Europa er organiseret efter andelsprincippet. Det betyder, at det er producenterne selv, som bestemmer, hvorledes indtjeningen skal fordeles mellem producent og mejeri. Fødevarevirksomheder, som satser på varemærker/brands og en høj grad af forarbejdning, vil opnå en højere merindtjening på deres produkter og vil opleve et langsommere fald i priserne for deres produkter pga. forbrugernes præferencer. Det er ligeledes vigtigt at være bevidst om, at der vil være en forsinkelse i pristilpasningen i fødevareforsyningskæden, hvilket blandt andet skyldes, at der gøres brug af tidsbestemte kontrakter med en fastsat pris.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til mærkningsforslaget, at forslaget introducerer muligheden for, at medlemsstaterne fastsætter egne regler på en række områder. Landbrug & Fødevarer gjorde i forbindelse med høring over det forslag opmærksom på ”at der efter vores opfattelse er

overladt for meget råderum til nationalstaterne (artikel 44 og andre) og balancen mellem national og EU-kompetence er ikke optimal.” Landbrug & Fødevarer undrer sig derfor over, at mærkningsrevisionen generelt ses som et initiativ til at fjerne og sætte en stopper for metoder, som opsplitter det indre marked. For så vidt angår revision af oprindelsesmærkningsordninger fastholder Landbrug & Fødevarer synspunktet om, at oprindelsesmærkning netop fører til et opdelt indre marked præget af nationale præferencer, hvorfor en sådan mærkning alene kan være frivillig. Spørgsmålet behandles såvel i kvalitetspolitikken som i det generelle mærkningsforslag, og vi ser gerne at status quo oprettholdes, således at oprindelse alene skal angives såfremt en undladelse af at give denne oplysning vil vildlede forbrugerne. For så vidt angår revision af EU’s kvalitetspolitik om beskyttede betegnelser ser Landbrug & Fødevarer gerne en forenkling og en mere smidig ansøgnings- og godkendelsesproces.

Dansk Erhverv anfører i sit høringssvar, at Kommissionen i fremtiden vil foreslå visse konkurrencebegrænsende tiltag, blandt andet fordi det konkluderes, at der findes ”strukturelle svagheder i systemet”.

Dansk Erhverv finder i forlængelse heraf, at virksomhedernes forskellige forhandlingspositioner er en naturlig konsekvens på et marked med konkurrence, og at almindelige konkurrencefordele både hos store og små virksomheder ikke kan sammenstilles med misbrug af dominerende stilling.

Dansk Erhverv finder, at når man skal undersøge fødevarerforsyningskæden med henblik på at fremme en bedre fungerende fødevarerforsyningskæde, bør man i stedet for at fokusere på størrelse, undersøge konkurrencen ud fra produktkategorier, idet *”Danske detailvirksomheder - uanset størrelse - har stort set intet at forhandle med, når det kommer til ”must have” fødevarer, som forbrugerne forventer at finde i ethvert supermarked”*.

Dansk Erhverv anfører desuden, at man er imod standardkontrakter og finder, at der er risiko for, at man herved underminerer aftalefriheden som et grundlæggende princip for et frit marked.

Dansk Erhverv anfører, at man er imod forsimplede sammenligninger af endelige fødevarerpriser i EU-landene, der ikke tager hensyn til forskelle i rammevilkår og antager, at tilbudspriser ikke vil kunne indgå i disse.

Desuden finder Dansk Erhverv, at der er risiko for øgede administrative byrder, såfremt man forpligter detailhandlen på yderligere rapporteringskrav.

Dansk Erhverv finder, at der er risiko for at der opbygges barrierer for det indre marked, hvis alle medlemslande indfører nationale mærkningskrav, som de facto vil holde udenlandske varer uden for deres marked, ligesom at øget brug af oprindelsesmærkning *”risikerer at blive brugt som en protektionistisk handelshindring.”*

Dansk Erhverv anfører, at visse virksomheder risikerer betydelige ekstraomkostninger, hvis ikke-færdigpakkede fødevarer og fødevarer fremstillet til salg på stedet bliver medtaget i forordningens anvendelsesområde.

Dansk Erhverv henstiller til, at inddrage repræsentanter for detailhandlen ved udvidelser af beføjelserne til Gruppen på Højt Plan vedr. Fødevarerindustriens konkurrenceevne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan generelt støtte hensigten med Kommissionens initiativer, som beskrives i meddelelsen, idet man generelt støtter Kommissionens initiativer for at sikre overholdelse af konkurrence-lovgivningen samt en forbedring af fødevarerhvervenes konkurrenceevne for at forbedre fødevarerforsyningen og sikre lavere fødevarerpriser for de europæiske forbrugere. Regeringen arbejder for, at de tiltag, der lægges op til for at øge gennemsigtigheden i fødevarerforsyningskæden, får et passende omfang og implementeres hensigtsmæssigt, så de ikke giver anledning til unødige administrative byrder for virksomhederne. Samtidig støtter regeringen, at eventuelle standardkontrakter skal være frivillige og i den forbindelse tage hensyn til fødevarerforsyningskædens forskellighed.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Meddelelsen blev drøftet på rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. januar 2010. En gruppe af lande betonede behovet for konkrete lovgivningsinitiativer til at sikre en bedre balance mellem aktørerne i kæden, herunder muligheden for dannelse af producentorganisationer, udarbejdelse af standardkontrakter og prisovervågning. Desuden understregede denne gruppe endvidere, at det er vigtigt at sikre landmændene et rimeligt indtægtsniveau. Danske synspunkter blev fremmet af en anden gruppering i Rådet, som påpegede vigtigheden af, at initiativerne så vidt muligt er frivillige og ikke pålægger erhvervet yderligere administrative byrder, samt styrker konkurrenceevnen og respekterer konkurrencelovgivningen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. december 2009 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009, jf. samlenotat oversendt den 3. december 2009 og den 13. januar 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. januar 2010, jf. samlenotat oversendt den 23. december 2009.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

2. Italiensk anmodning om godkendelse af statsstøtte til køb af landbrugsjord KOM-dokument foreligger ikke

*Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. januar 2010.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Italien har den 26. november 2009 fremlagt en anmodning til Rådet om at godkende statsstøtte til køb af landbrugsjord. Italien ønsker Rådets godkendelse til at yde statsstøtte fra 1. januar 2010 frem til udgangen af 2013. Den eksisterende mulighed for at yde statsstøtte ophørte den 31. december 2009 og ønskes forlænget frem til udgangen af 2013.

Baggrund

Italien har den 26. november 2009 fremlagt en anmodning til Rådet om at godkende statsstøtte til køb af landbrugsjord. Italien ønsker at iværksætte en støtteordning til køb af landbrugsjord fra 1. januar 2010 til udgangen af 2013.

Anmodningen er fremsat i medfør af TEUF artikel 108, stk. 2, 3. afsnit, 1. punktum, som har følgende ordlyd: ”På begæring af en medlemsstat kan Rådet med enstemmighed træffe afgørelse om, at en af denne stat ydet eller planlagt støtte, uanset bestemmelserne i artikel 107 eller de i artikel 109 nævnte ordninger, skal betragtes som forenelig med det indre marked, hvis ganske særlige omstændigheder berettiger en sådan beslutning.”

Bestemmelsen indebærer, at Rådet kan godkende statsstøtte. Det er ikke nogen betingelse for Rådets behandling af sagen, at medlemsstaten først har anmeldt den planlagte støtte til Kommissionen. Imødekommen af anmodningen kræver enstemmighed.

Anmodningen er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010 med henblik på vedtagelse.

Nærhedsprincippet

Sagen vedrører en anmodning om statsstøtte, som skal behandles af Rådet efter reglerne i TEUF artikel 107-108. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er derfor ikke relevant.

Formål og indhold

Ved fastlæggelsen af rammebestemmelserne for statsstøtte til landbrugssektoren for perioden 2007-2013 i 2006 blev der givet adgang for medlemsstaterne til at videreføre eksisterende godkendte støtteordninger til køb af jord med statsstøtte frem til udgangen af 2009. Italien har på denne baggrund en godkendt støtteordning, der udløb den 31. december 2009.

Italien har endvidere oplyst, at den eksisterende statsstøtteordning er notificeret til Kommissionen (notifikationsnummer N 110/2001), hvor ordningen blev godkendt af Kommissionen under de tidligere rammebestemmelser for statsstøtte til landbrugssektoren i 2000-2006.

Italien anmoder nu om Rådets godkendelse til at forlænge støtteordningen til erhvervelse af landbrugsjord med statsstøtte fra 1. januar 2010 til 31. december 2013.

Italien begrundet blandt andet anmodningen med behovet for en strukturudvikling i form af en forøgelse af bedriftsstørrelsen i landet. Det oplyses fra italiensk side, at en bedrift i Italien i gennemsnit har 7,6 hektar jordtilliggende i forhold til de 27 medlemsstaters 13,3 hektar. Fra italiensk side er det endvidere oplyst, at 73 % af landbrugsbedrifterne i Italien er under 5 hektar. Der har endvidere været en reduktion i antallet af italienske landbrugsbedrifter med 14,5 % fra 2003 til 2007, herunder mange meget små bedrifter.

Italien begrundet endvidere anmodningen med en nedgang i jordbrugernes indtægtsgrundlag, de lave priser på landbrugsprodukter, samt den stigende arbejdsløshed inden for landbrugssektoren.

Endvidere nævner Italien, at den økonomiske krise har vanskeliggjort og begrænset finansieringsmulighederne for landbruget.

Fra italiensk side understreges det, at støtten alene ydes til landbrugsbedrifter, der er økonomisk levedygtige. Dette indebærer blandt andet, at landmanden skal have de nødvendige kompetencer. Ordningen er endvidere gunstigst for yngre landmænd, der også har sværest ved at opnå finansiering. Fra italiensk side vurderes det, at den tidligere ordning fra 2001 har øget generationsskiftet med 5 % om året.

Italien vil, såfremt Rådet godkender støtteordningen, efter det oplyste give støtten i form af såkaldte bløde lån (lavtforrentede lån) eller "leasing", som skal ydes med en tilbagekøbsbestemmelse.

Mulighederne skal kunne benyttes både ved etablering og ved udvidelse af eksisterende bedrifter. Det fremgår af det italienske forslag, at der i givet fald forventes givet støtte til køb af 34.000 ha. jord i perioden 1. januar 2010 frem til og med 2013, svarende til en samlet støtte på 100 mio. € (ca. 750 mio. kr.). Fra italiensk side er det oplyst, at ordningen forventes at komme til at dække ca. 1.200 landmænd med et gennemsnitligt støttebeløb på ca. 80.000 €

Italien har til sidst i statsstøtteanmodningen til Rådet erklæret, at man i givet fald årligt vil afrapportere resultaterne af den implementerede ordning, ligesom man vil fremsende en oversigt over støttemodtagere.

Ifølge Kommissionen vil det ikke være muligt at godkende det italienske forslag inden for rammerne af de gældende rammebestemmelser for statsstøtte til landbrug og skovbrug for perioden 2007-2013.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

Landbrug & Fødevarer er generelt meget kritisk overfor ydelse af statsstøtte. Der kan dog være særlige forhold, der gør sig gældende – særligt for de nye medlemsstater. I tilfælde af, at det besluttes at godkende statsstøtteanmodningerne, bør det sikres, at der fastlægges en udløbsdato for alle ordninger. Endvidere bør det i princippet være Kommissionen, der gennemgår og godkender statsstøttesager. Endelig bør det understreges, at der ikke kan ske forlængelse ud over 2013, hvorefter der ventes at være gennemført en reform af den nuværende landbrugspolitik.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er den generelle danske holdning, at statsstøtte bør begrænses mest muligt, og at det bør være Kommissionen, der vurderer medlemsstaternes statsstøtteordninger og disses forenelighed med traktatens regler, idet man dog under helt særlige, ekstraordinære og konkrete omstændigheder kan undlade at stemme eller stemme for Rådets godkendelse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den italienske anmodning var oprindeligt sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009 og for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. januar 2010, men Italien tog anmodningerne af dagsordenen.

Polen fik godkendt en lignende statsstøtteanmodning med enstemmighed på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. november 2009. Ungarn, Letland og Litauen fik godkendt lignende statsstøtteanmodninger med enstemmighed på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. december 2009 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-16. december 2009, jf. samlenotat oversendt den 3. december 2009, samt den 13. januar 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. januar 2010, jf. revideret samlenotat oversendt den 6. januar 2010.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

3. Markedsforanstaltninger i den fælles landbrugspolitik i fremtiden

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Som led i forberedelsen af fastlæggelsen af den fælles landbrugspolitik efter 2013 ønsker det spanske formandskab at drøfte anvendelsen af markedsforanstaltninger og risikostyring. Der forventes en drøftelse af anvendelsen af både traditionelle markedsforanstaltninger som intervention, kvoter, m.v., såvel som nye foranstaltninger som for eksempel forsikringsordninger og futures.

Baggrund

Som led i forberedelsen af rammerne for EU's landbrugspolitik for 2014-2020 har der været drøftelser under de 3 foregående formandskaber om henholdsvis den fremtidige fælles landbrugspolitik, den direkte landbrugsstøtte og landdistriktspolitikken generelt. Det nuværende spanske formandskab ønsker en tilsvarende drøftelse med fokus på markedsforanstaltninger i den fælles landbrugspolitik.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22. februar 2010 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til et konkret forslag.

Formål og indhold

Som led i forberedelsen af fastlæggelsen af den fælles landbrugspolitik efter 2013 ønsker det spanske formandskab en drøftelse i Rådet (landbrug og fiskeri) på det kommende rådsmøde den 22. februar 2010 om markedsforanstaltninger. Det forventes, at drøftelsen skal finde sted på baggrund af et papir udarbejdet af formandskabet, men et sådant foreligger endnu ikke. Drøftelsen forventes dels at fokusere på effekten af de eksisterende markedsforanstaltninger samt behovet for eventuelle nye foranstaltninger.

De markedsstyringsforanstaltninger, som traditionelt har været indeholdt i den fælles landbrugspolitik i varierende omfang i de enkelte sektorer, omfatter blandt andet muligheden for opkøb til intervention, støtte til privat oplagring, udbetaling af eksportrestitutioner, importbeskyttelse, tilskud til anvendelse af landbrugsprodukter, anvendelse af produktionsbegrænsende kvotesystemer samt støtte til afsætningsfremme. Anvendelsen af disse foranstaltninger er på stort set alle områder mindsket i omfang som konsekvens af reformerne af den fælles landbrugspolitik gennem de seneste ti år. Samtidig er der også kommet nye foranstaltninger til, som for eksempel medlemslandenes mulighed for at yde tilskud til afgrøde-, dyre- og planteforsikringer samt gensidige fonde.

Det forventes, at muligheden for at reducere udsvingene i markedspriserne, for eksempel gennem futures, vil være et element i drøftelsen. Andre foranstaltninger, som for eksempel indkomstforsikringer, eksportkreditter og landmændenes mulighed for i øget omfang at påvirke markedet gennem sammenslutning i producentorganisationer, forventes ligeledes at indgå i drøftelsen.

Konsekvenser

Drøftelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer (L&F) accepterer en fortsat markedsorientering af EU's landbrugspolitik. Men vi finder det nødvendigt, at der bevares et sikkerhedsnet for hovedvarerne. L&F ønsker ikke, at det skal etableres gennem EU-støtte til forskellige forsikringsordninger. I stedet må det baseres på generelle og transparente foranstaltninger med hovedvægt på intervention, der eventuelt kan gennemføres ved licitation. Mulighed for støtte til privat oplagring må også være et væsentligt instrument i dette sikkerhedsnet.

L&F accepterer, at EU som led i en ny landbrugsaftale under WTO har tilbudt at udfase eksportstøtte til landbrugsvarer. Men L&F lægger vægt på, at EU's landbrug sikres samme vilkår for eksport som vore konkurrentlande. Derfor ser L&F positivt på Kommissionens overvejelser om at etablere en EU-ordning for eksportkredit, såfremt en ny WTO-aftale gør det muligt. Endvidere støtter L&F Kommissionens overvejelser om at opprioritere støtte til promotion i tredjelande.

Anvendelse af futures kan have en stabiliserende effekt. L&F ser det dog ikke som en EU-opgave at etablere den slags ordninger. Støtte til indkomstforsikringer indgår ofte i diskussionen om den fremtidige landbrugspolitik. Sådanne ordninger er dog administrativt meget krævende, og alene de stramme WTO-regler på området gør den slags ordninger uinteressante. Krav om øget EU-støtte til forsikringsordninger fremføres især af EU's sydlige lande, hvilket ikke mindst har klimatiske årsager. Efter vor opfattelse bør det ikke være en EU-opgave at yde støtte til erstatninger i områder, hvor vejrmæssige problemer optræder med jævne mellemrum. Det bør alene ske i katastrofelignende situationer.

Endelig skal understreges, at L&F på det veterinære område selvsagt ønsker, at EU's Veterinærfond bevares. Også fusionsmarkedsordningens artikel 44, der giver mulighed for at indføre ekstraordinære støtteforanstaltninger i forbindelse med handelsrestriktioner, må bevares.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen agter at tage drøftelsen til efterretning og lægger vægt på, at den ikke præjudicerer de kommende forhandlinger om udformningen af den fælles landbrugspolitik (og de finansielle perspektiver) for perioden 2014 til 2020, herunder omfanget af markedsregulerende foranstaltninger.

Regeringen arbejder for en øget markedsorientering af den fælles landbrugspolitik og en afvikling af den direkte støtte, herunder at markedsforanstaltninger som intervention og prisstøtte enten ophører eller opretholdes på et minimum som et reelt sikkerhedsnet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En lang række lande forventes at ville give udtryk for behovet for anvendelse af effektive markedsstyringsforanstaltninger samt behovet for at udvikle nye markedsstyringsforanstaltninger med henblik på at reducere udsving i priser og indkomst. En lille gruppe af lande forventes at lægge vægt på, at den hidtidige markedsorientering af den fælles landbrugspolitik fremover fastholdes og uddybes, og at fremkomsten af et øget antal markedsbaserede foranstaltninger vil kunne anvendes af producenterne til at afdække en del af de i markedsøkonomien iboende prisudsving.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Forslag til Rådets Forordning om en langsigtet plan for ansjosbestanden i Biscayabugten og for fiskeriet efter denne bestand

KOM (2009) 399

Nyt notat.

Resumé

Formålet med forslaget til en langsigtet plan er at opretholde biomassen i ansjosbestanden i Biscayabugten på et niveau, der muliggør bæredygtig udnyttelse af bestanden inden for det maksimale bæredygtige udbytte, baseret på videnskabelig rådgivning, samtidig med at der sikres størst mulig stabilitet og rentabilitet i fiskeriet. Det er Frankrig og Spanien, som har kvoter for fiskeri efter an-

sjos i Biscayabugten. Forslaget indeholder blandt andet regler for TAC-fastsættelse², hvor der foreslås en anden procedure herfor end den sædvanligt gældende. Med den foreslåede plan vil det være Kommissionen (uden involvering af Rådet), som årligt fastsætter TAC'en og fordelingen mellem de berørte medlemsstater, men på grundlag af et standardiseret og automatiseret skema fastlagt i planen. Endvidere foreslår Kommissionen at fravige anvendelse af kalenderåret som forvaltningsåret, men i stedet for tage udgangspunkt i sæsonen, så fangståret er fra den 1. juli til den 30. juni. Forslaget indeholder også visse kontrolregler, regler for evaluering af planen og støtte efter fiskerifonden (EFF).

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2009) 399 af 29. juli 2009 fremsendt forslag til Rådets forordning om en langsigtet plan for ansjosbestanden i Biscayabugten og for fiskeriet efter denne bestand. Forslaget er modtaget i en dansk sprogversion den 31. juli 2009.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 (nu TEUF artikel 43, stk. 2), og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF art. 294.

Det forventes, at der kan opnås enighed om forslaget i en 1. behandling med Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget hører ind under EU's enekompetence, hvorfor nærhedsprincippet ikke finder anvendelse. Idet der er tale om et led i gennemførelse af den fælles fiskeripolitik, er regeringen enig heri.

Formål og indhold

Formålet med forslaget til en langsigtet plan er at opretholde biomassen i ansjosbestanden i Biscayabugten på et niveau, der muliggør bæredygtig udnyttelse af bestanden inden for det maksimale bæredygtige udbytte, baseret på videnskabelig rådgivning, samtidig med at der sikres størst mulig stabilitet og rentabilitet i fiskeriet.

Kommissionen understreger nødvendigheden af at opstille en langsigtet forvaltningsplan i stedet for at anvende årlige ad-hoc foranstaltninger til fastsættelse af fiskerimuligheder.

Sæsonen for fiskeri efter ansjos i Biscayabugten løber fra den 1. juli til den 30. juni det følgende år, og det er Kommissionens opfattelse, at der er behov for at fastsætte foranstaltninger, tilpasset en forvaltningsperiode, som svarer hertil.

Det er Frankrig og Spanien, som har kvoter for fiskeri efter ansjos i Biscayabugten.

De væsentligste elementer i forslaget er følgende:

² TAC = total allowable catches = den samlede tilladte fangstmængde.

Regler for TAC-fastsættelse

Ifølge rådgivning fra Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) om en langsigtet plan for ansjos kan der opnås en bæredygtig forvaltning af bestanden, hvis der fanges en konstant andel af gydebiomassen. STECF anbefaler også, at den minimumsgydebiomasse ved hvilken der kan åbnes for fiskeri på bestanden, fastsættes til 24.000 tons og forsigtighedsgydebiomassen til 33.000 tons. Det anføres, at der endvidere bør fastsættes en befiskningsgrad på 30 % af gydebiomassen hvert år med passende begrænsninger. Med en sådan befiskningsgrad vurderes det, at risikoen for, at bestanden kommer under minimumsniveauet for gydebiomasse og for, at fiskeriet må lukkes, minimeres, samtidig med at der opretholdes et højt udbytte.

Kommissionen foreslår, at der anvendes en anden procedure for TAC-fastsættelse end den sædvanligt gældende, hvor Rådet i de årlige TAC/kvoteforordninger fastsætter TAC/kvoter for et kalenderår ad gangen. Med den foreslåede plan vil det være Kommissionen (uden involvering af Rådet), som årligt fastsætter TAC'en og fordelingen mellem de berørte medlemsstater, men på grundlag af et standardiseret og automatiseret skema fastlagt i planen. Skemaet angiver direkte, hvad TAC'en og kvoterne skal fastsættes til afhængig af den aktuelle biomasse (bestandens gennemsnitlige biomasse i et fangstår), baseret på videnskabelig rådgivning fra STECF. TAC'en kan maksimalt fastsættes til 33.000 tons ved en aktuel biomasse på over 100.000 tons.

Samtidig ændres forvaltningsåret til at følge fangståret (defineret i planen som perioden fra den 1. juli til den 30. juni det følgende år) i stedet for kalenderåret. Det vil sige, at TAC'en fastsættes for perioden den 1. juli til den 30. juni.

Hvis STECF ikke er i stand til at rådgive om den aktuelle biomasse, fordi der ikke foreligger tilstrækkeligt nøjagtige og repræsentative data, fastsættes TAC'en og kvoterne således:

1. Hvis STECF anbefaler, at ansjosfangsterne reduceres mest muligt, reduceres TAC'en og kvoterne med 25 % i forhold til TAC'en og kvoterne for fangståret før.
2. I alle andre tilfælde skal TAC'en og kvoterne svare til antallet af tons for fangståret før.

Hvert år informerer Kommissionen de berørte medlemsstater om STECF's rådgivning og bekræfter, hvilken TAC og hvilke kvoter der svarer dertil i henhold til planens bilag og som gælder for det fangstår, der begynder den 1. juli det pågældende år. Kommissionen offentliggør dette i Den Europæiske Unions Tidende, C-udgaven, og på Kommissionens websted.

Hvis STECF vurderer, at forsigtighedsniveauet for biomassen eller de TAC'er, som i bilaget er anført som svarende til de respektive biomasseniveauer, ikke længere gør det muligt at udnytte ansjosbestanden bæredygtigt, fastsætter Rådet nye værdier for de pågældende niveauer efter proceduren fastsat i artikel 20 i grundforordningen (det vil sige uden inddragelse af Europa-Parlamentet).

Kontrolregler

Der foreslås visse kontrolregler som supplement til de generelle kontrolregler.

Evaluering af planen

På grundlag af rådgivning fra STECF og efter høring af det relevante rådgivende råd evaluerer Kommissionen planens indvirkning på ansjosbestanden og på fiskeriet efter denne bestand senest i det tredje år, hvor forordningen anvendes, og derefter hvert tredje år i forordningens anvendelsesperiode og foreslår om nødvendigt relevante foranstaltninger til ændring af planen.

Bistand fra Den Europæiske Fiskerifond (EFF)

Det fastsættes, at for de fangstår, hvor bestanden ligger under forsigtighedsniveauet for biomasse, betragtes planen som en genopretningsplan, og at for de år, hvor bestanden ligger på eller over forsigtighedsniveauet for biomasse, betragtes planen som en forvaltningsplan med henblik på anvendelse af reglerne for støtte til foranstaltninger med henblik på tilpasning af EU-fiskerflåden i henhold til artikel 21 i forordning (EF) nr. 1198/2006 om fiskerifonden (EFF).

Status for ændringsforslag

Som følge af vedtagelsen af en ny kontrolforordning³ i efteråret 2009 er omfanget af kontrolregler i selve planen blevet reduceret og justeret, idet der dog fortsat er supplerende regler om blandt andet fartøjsovervågningssystemer (VMS), krydskontrol, forudanmeldelse og udpegede havne.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Formandskabet forventer, at der kan indgås en 1. behandlingsaftale mellem Rådet og Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg støtter imidlertid generelt forslaget med visse ændringsforslag, herunder blandt andet:

- Det foreslås, at der fastsættes en befiskningsgrad på 40 % af gydebiomassen hvert år (i stedet for 30 %).
- Det foreslås, at hvis STECF anbefaler, at ansjosfangsterne reduceres mest muligt, reduceres TAC'en og kvoterne med 10 % (i stedet for 25 %) i forhold til TAC'en og kvoterne i det foregående fangstår, idet TAC ikke i disse tilfælde kan fastsættes lavere end 7.000 tons.
- Kommissionen skal give information til det regionale rådgivende råd for de sydvestlige farvande om implementeringen af nationale kontrolhandlingsplaner og resultaterne, som opnås herved.
- Inden udgangen af 2009/2010 sæsonen skal Kommissionen introducere en Fællesskabskontrolplan, som koordineres af Fiskerikontrolagenturet.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU) har endnu ikke afgivet udtalelse. Udtalelsen forventes afgivet inden den 19. marts 2010.

³ Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 af 20. november 2009 om oprettelse af en EF-kontrolordning med henblik på at sikre overholdelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik, om ændring af forordning (EF) nr. 847/96, (EF) nr. 2371/2002, (EF) nr. 811/2004, (EF) nr. 768/2005, (EF) nr. 2115/2005, (EF) nr. 2166/2005, (EF) nr. 388/2006, (EF) nr. 509/2007, (EF) nr. 676/2007, (EF) nr. 1098/2007, (EF) nr. 1300/2008, (EF) nr. 1342/2008 og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2847/93, (EF) nr. 1627/94 og (EF) nr. 1966/2006.

Konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

§ 5-udvalget (fiskeri) har ikke haft bemærkninger til forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv over for vedtagelsen af langsigtede planer for forvaltning af bestande, herunder en langsigtet plan for ansjos.

Regeringen støtter, at man for ansjos i Biscayabugten, som er en kortlivet bestand, fraviger de sædvanlige procedurer for TAC/kvotefastsættelse i form af, at Kommissionen træffer beslutningen om den årlige TAC efter et fastlagt skema og baseret på videnskabelig rådgivning, med henblik på, at der tages højde for de særlige forhold for kortlivede bestande, herunder fangstsæsonen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne har generelt en positiv holdning til forslaget, inklusiv de direkte involverede medlemsstater.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Mulighederne for dyrevelfærdsmærkning og etablering af et europæisk netværk af referencecentre til dyrebekyttelse og dyrevelfærd

KOM (2009) 584

Der henvises til særskilt notat fra Justitsministeriet.